

Dekanus kritiserar omorganisationen

Fakulteterna försvagas enligt Said Mahmoudi • Beslutsprocessen var ad hoc-mässig

Stockholms universitet får en ny organisation från och med den 1 januari 2012.

Omorganisationen har forcerats fram trots många tveksamheter och invändningar. Det menar Said Mahmoudi, dekanus för juridiska fakulteten.

Omorganisationen innebär att två områdesnämnder inrättas: Områdesnämnden för humaniora, juridik och samhällsvetenskap samt Områdesnämnden för naturvetenskap. Samtidigt utses två vicerektorer. De blir ordförande i respektive områdesnämnd och kommer att ingå i universitetsledningen.

Områdesnämnden är ett beslutande organ som ansvarar för strategisk planering av utbildning och forskning, samordning av fakultetsövergripande utbildning och forskning samt intern och extern samverkan. Områdesnämnden för naturvetenskap utgörs av Naturvetenskapliga fakultetsnämnden med dekanus som ordförande och vicerektor. Områdesnämnden för humaniora, juridik och samhällsvetenskap består av vicerektor, fakultetsledningarna från de tre ingående fakulteterna samt tre studentrepresentanter.

– När rektor nämnde att han ville göra en omorganisation i maj förra året kom det som en överraskning för oss dekaner. Ingen av oss upplevde att ett sådant behov fanns, säger Said Mahmoudi.

Rektor menade att naturvetenskapliga fakulteten fungerar väl medan de övriga fakulteterna behöver en starkare gemensam representant som tillvaratar hela områdets intressen. Vidare ville han ge verksamheten ett större inflytande över beslut som fattas i ledningen.

Enligt rådande ordning träffar idag dekaner och prodekaner från varje fakultet regelbundet ledningen i den så kallade rektorskonsejen. Den är ett beredande organ men i praktiken fattas de flesta viktiga beslut i enlighet med vad man har kommit överens om i konsejen. Följaktligen argumenterade dekanerna gemensamt för att, om rektor önskar att ge fakulteterna större inflytande i de beslut som fattas av ledningen, så kan han lyfta in dekanerna i ledningsmötena istället för att inrätta två områdesnämnder med två vicerektorer.

– Vilka kan bättre representera fakulteterna än dekanerna som är valda av respektive fakultets lärarkollegium? Och vem har bättre kännedom om och insikt i fakultetens verksamhet än dekanus? frågar Said Mahmoudi retoriskt och understryker samtidigt att dekanerna inte talade i egen sak eftersom de troligen kommer att avgå vid årsskiftet.

Rektor ansåg att fyra dekaner i ledningen blir för många för att arbetet ska kunna skötas effektivt. Said Mahmoudi tycker inte att argumentationen håller.

– Vad vi har fått är en lösning som är väldigt snarlik den man har i Uppsala. Men den stora skillnaden är att där har man nio fakulteter och då kan det vara påkallat att dela in dessa nio i områdesnämnder.

Under en lång tid var det oklart för Said

Said Mahmoudi valde att inte reservera sig mot beslutet om en omorganisation. Han understryker dock att han inte är nöjd.

Mahmoudi hur förslaget han skulle ta ställning till såg ut. Det var oklart för honom om områdesnämnden skulle ha en rådgivande eller en beslutande funktion liksom vilken relation som skulle gälla mellan nämnden och fakulteten respektive dekanus och vicerektor.

– Först efter januari kom det första papperet med ett konkret förslag.

I ursprungsförslaget ville rektor att naturvetenskapliga fakultetsnämnden också skulle vara områdesnämnd, men att vice rektor, liksom för övriga fakulteter, skulle vara en annan än dekanen. Efter ett kompakt motstånd från naturvetenskapliga fakulteten backade dock rektor från sitt ursprungliga förslag.

– Jag kan inte förstå varför naturvetenskapliga fakulteten ska företrädas av sin dekan i universitetets ledning medan de övriga fakulteterna ska ha en gemensam vicerektor, som inte får vara en av dekanerna! Det skapar en obalans inom universitetet.

Från humanistiska fakulteten kom ett kompromissförslag att områdesnämnden ska bestå av endast sex personer: dekanus och prodekanus för humanistiska, samhällsvetenskapliga och juridiska fakulteten.

– Det var ett förslag som vi jurister hade kunnat acceptera. Mitt förslag var att posten som vice rektor skulle rotera mellan fakulteterna i treårsintervaller.

Senare kom ett förslag från samhällsvetenskapliga fakulteten vilket sedermera blev den sammansättning som klubbades igenom: fyra ledamöter från vardera humanistiska och samhällsvetenskapliga fakulteten, två från juridicum, tre studenter samt vicerektor.

Said Mahmoudi befarar att fakulteternas röst blir otydlig med den nya ordningen. I fakultetsnämnden sitter dekanus som ordförande

och högsta företrädare för hela fakulteten. I områdesnämnden sitter dekanus som en av flera representanter från sin fakultet. Representationen delas av honom och flera andra på samma nivå.

– Det är inte säkert att ledamöterna från samma fakultet företräder samma intresse. När det finns en dekanus som företräder fakulteten utåt blir det en röst som har fullständig legitimitet. Han eller hon är vald av kollegiet. I dag företräder dekanus fakulteten direkt i konsejen. Med områdesnämnderna blir dekanus handlingsfrihet att företräda hela fakulteten betydligt mer begränsad.

Alla befogenheter som fakultetsnämnderna har idag kommer att överföras till områdesnämnderna. Områdesnämnderna kan delegera dessa befogenheter tillbaka till fakultetsnämnderna. Frågan om resursfördelningen mellan fakulteterna kommer dock inte att delegeras.

Rektor och prorektor var av den bestämda uppfattningen att det skulle heta Områdesnämnden för humaniora och samhällsvetenskap, och alltså utesluta den tredje ingående fakulteten i namnet. Detta med hänvisning till att "HS-området" är ett vedertaget begrepp. Universitetsstyrelsen beslutade dock att även juridik ska ingå i namnet.

Områdesnämnder ligger i tiden. Uppsala universitet var först ut 1999, även andra universitet har skapat olika varianter av områdesnämnder. I Lund tillsattes en arbetsgrupp för omorganisationen ungefär samtidigt som frågan väcktes i Stockholm.

– I Lund har de insett vikten av en fullständig och väl förankrad utredning av frågan om omorganisation. I Stockholm har beslutet forcerats fram med argumentet att nuvarande fakultetsnämnder slutar i december och att den nya

organisationen då måste vara på plats. Men det är samma sak i Lund. Där har de tänkt förlänga fakultetsnämndernas mandatperiod om förslaget om den nya organisationen inte blir klart i tid.

Nuvarande organisation av Stockholms universitet har funnits i flera decennier och den har fungerat väl tycker Said Mahmoudi. Visst kan förändringar i omgivande samhälle medföra behov av förändringar i en organisation. En ordentlig utredning hade kunnat ge svar på om så är fallet, menar han. Så har inte skett i Stockholm. Däremot hoppas Mahmoudi att det blir en utvärdering av den nya organisationen om några år för att bedöma konsekvenserna av omorganisationen.

En pågående trend i Sverige, inspirerad av amerikanskt universitetsväsende, är att verksamheten ska styras som ett företag. Den av regeringen beställda Autonomiutredningen som ger nästan obegränsad makt till rektor är en del av trenden, menar Said Mahmoudi. Han påpekar också att samtliga fakulteter var mycket kritiska till utredningen i sina remissvar. Ändå valde universitetsledningen att bortse fakulteternas hårda kritik och skriva ett remissvar som tvärtom lovordade utredningens förslag.

– Tanken med utredningen och den efterföljande förordningen är att göra rektor till en slags VD för ett stort företag. Man ser effektiviseringen i termer av siffror och bortser från de vetenskapliga traditioner och kulturer som har skapat relationerna mellan och behovet av olika fakulteter. Traditionellt har uppdelningen gjorts utifrån verksamhetens natur och inte dess storlek i fråga om antalet studenter, anställda och anslag.

Beslutet om en ny organisation antogs av en enig styrelse den 15 april. Mahmoudi understyrker dock att han inte var nöjd:

– Jag redogjorde för mina invändningar i styrelsen. Samtidigt var jag medveten om att beslutet var viktigt och enighet var önskvärd. Jag anser att övriga dekaner borde ha haft lika stora skäl att vara missnöjda, men de valde att förklara sitt stöd för förslaget. En reservation från min sida skulle uppfattas som uttryck för besvikelse endast från juristerna trots att jag representerar universitetets alla lärare i styrelsen. Jag valde därför att inte reservera mig

– Jag är inte nöjd med den nya organisationen, men hoppas att jag har fel och att beslutet leder till en bättre organisation än vad vi har idag, säger Said Mahmoudi.

Klimatdiplomat promoveras

Bo Kjellén ny hedersdoktor • Miljöfrågan kräver en ny utrikespolitik

Klimathotet innebär en ny era för utrikespolitiken.

Länderna måste, jämfört med traditionell utrikespolitik, ta större hänsyn till varandras hemmaopinioner.

Det menar diplomatveteranen Bo Kjellén, nyutnämnd hedersdoktor vid juridiska fakulteten, Stockholms universitet.

Bo Kjelléns engagemang i klimatfrågan tog fart på allvar då han tillträdde som chefsförhandlare på miljödepartementet 1991. I den rollen deltog han i de flesta större klimatförhandlingar fram till 2001 då han slutade som chefsförhandlare.

Sedan 2006 är han Senior Research Fellow vid Stockholm Environment Institute. Forskningen har bland annat utmynnat i boken "A new diplomacy for sustainable development" där Bo Kjellén ger sin syn på diplomatins utveckling utifrån sin mångåriga praktiska erfarenhet.

– Traditionell utrikespolitik är under normala förhållanden ingen viktig fråga i valrörelser. I det avseendet skiljer sig internationella överenskommelser på miljöområdet eftersom de kan få en direkt konsekvens för väljarnas plånböcker.

Förutsättningarna för kompromisser i multilaterala förhandlingar sätts därför i högre grad av parternas hemmaopinioner när samtalen handlar om miljöfrågor. Av det följer, enligt Bo Kjellén, att ambassaderna måste bli bättre på att bevaka och rapportera hem inför stundande förhandlingar.

Miljöproblemen innebär också att diplomatin möter helt nya utmaningar.

– Mänskligheten står inför en helt ny situation där vi kan påverka de stora globala systemen.

Bo Kjellén inledde sin diplomatkarriär under kalla kriget. För första gången i världshistorien hade människan ett vapen som kunde utplåna hela mänskligheten. I ett väsentligt avseende skiljer sig dock klimathotet från det totala kärnvapenkriget.

– Hotet kommer inte från en nation eller fientlig koalition som i traditionell diplomati där säkerhetspolitiken har varit i centrum sedan

Att skrämna barn stoppar inte växthuseffekten. Skrämselpropaganda handlingsförlamar både barn och vuxna, anser Bo Kjellén.

1600-talet. Hotet kommer inifrån oss själva och vårt sätt att leva. Klimatfrågan går in i hjärtat på vår industriella civilisation. I så måtto är vi alla på samma sida.

Hotet får dock inte överdramatiseras. Bo Kjellén samarbetade under många år med framtidne Bert Bolin, professor i meteorologi vid Stockholms universitet och en av grundarna av FN:s klimatpanel, IPCC.

– Bert blev väldigt uppbragt av att höra om barn som inte kunde sova av rädsla för växthuseffekten. Jag delar hans uppfattning att man inte kan argumentera genom att skrämna människor, i synnerhet inte barn. Risken är att de stänger av. Strax innan Bert gick bort 2007 publicerade vi därför tillsammans en artikel i Svenska dagbladet under rubriken "Allvarligt men inte hopplöst".

Visst finns det hopp. Efter Köpenhamnmötet har visserligen det politiska intresset för klimatfrågorna sjunkit. Men, menar Bo Kjellén, man måste se tendensen över längre tid och då har statsledningarnas engagemang radikalt ökat.

I december i år hålls nästa stora klimatmöte i Durban, Sydafrika. Han tror inte att något globalt avtal är att räkna med där.

– Man får göra en dygd av nödvändigheten. Det är möjligt att finna regionala och temporära lösningar inom ramen för Kyotoprotokollet och visa vägen. EU har gjort betydande framsteg på området. Även i USA, där mer omfattande överenskommelser blockeras federalt finns ljuspunkter på delstatsnivå. Kalifornien är ett bra exempel på detta. Det viktigaste är att investeringar i ny energi, ny infrastruktur, nya klimatsnåla system sker nu, för att få full effekt fram till 2040. Därför krävs att investerarna har förtroende för regeringarnas långsiktiga klimatpolitik och vilja till samarbete.

Den 29 september håller Bo Kjellén tillsammans med fakultetens andra nya hedersdoktor, Dinah Shelton, ett seminarium på temat "UN Earth Summit, Rio 2012: Future Environmental Law and Governance". Seminariet är ett samarrangemang med Stockholms miljörettscentrum.

Fakulteten utvecklar samarbetet med Oxford

Stockholm Centre for Commercial Law (SCCL) utlyser en forskartjänst vid University of Oxford för läsåret 2011/2012. Tjänsten riktar sig i första hand till nydisputerade rättsvetare vid Stockholms universitet, men även yngre professorer kan komma i fråga. Alla forskare vid fakulteten kan söka tjänsten, inte bara de som är knutna till SCCL.

Sedan tidigare finns ett samarbete mellan SCCL och The Institute of European Comparative Law vid University of Oxford, med professor Ulf Bernitz som Director of the Oxford/Stockholm Venture in European Law.

Tanken är att den nya forskartjänsten ytterligare ska stärka banden mellan SCCL och de juridiska fakulteterna i Oxford respektive Stockholm. Tjänsten har tillkommit på initiativ från Oxford och är det första samarbetet i sitt slag för den engelska fakulteten. Avsikten är att man under de närmaste åren ska etablera ett motsvarande samarbete med en handfull ledande universitet i Europa.

Att prenumerera på Juridicums nyhetsbrev är gratis. Skicka din postadress till staffan.westerlund@juridicum.su.se så får du nästa nyhetsbrev i din brevlåda.

Fyra doktorandtjänster utlyses

Stockholms universitet ledigförklarar fyra doktorandtjänster inom ämnena internationell privaträtt, processrätt, arbetsrätt och associationsrätt.

Sista ansökningsdag är den 31 augusti 2011.

Läs mer på www.juridicum.su.se/jobb.

På webben

- Internationell konferens i rättshistoria hålls i Stockholm
- Utlysning av tjänst: Amanuens i Civilrätt 1
- Hotar mänskliga rättigheter det demokratiska inflytandet?
- Moppeturné om brott och straff
- Stockholmsstudenter vann Juridik-SM

Barnskyddsavhandling blir australisk post doc

Vilka rättsliga för- och nackdelar har den svenska respektive australiensiska barnskyddsregleringen? Är specialdomstolar enligt den australiensiska modellen att föredra framför det svenska systemet med politisk kontroll genom socialnämnder och prövning i icke-specialiserade domstolar? De frågorna ska Pernilla Leviner försöka besvara i ett post doc-projekt. På plats i Australien kommer hon att jämföra det landets lösning på barnskyddsområdet med den svenska.

Projektet är i vissa avseenden en fortsättning på Pernilla Leviners avhandling som hon kommer att försvara den 25 maj. I avhandlingen "Rättsliga dilemman i socialtjänstens barnskyddsarbete" utgiven på Jure förlag, konstaterar hon att socialtjänsten inte har de rättsliga förutsättningarna att skydda barn från brott och missförhållanden i hemmet.

Som det ser ut nu betonar regleringen starkt att utredning och insatser ska genomföras i

samförstånd med vårdnadshavaren och utgår i hög grad från att föräldrar har barnets intresse för ögonen. I de fall där föräldrarna inte är bäst lämpade att bedöma barnets behov och företräda barnet riskerar därför barnets intressen att åsidosättas och komma i skymundan.

För att stärka barns ställning rekommenderar Pernilla Leviner att Barnkonventionen inkorporeras i svensk lagstiftning, vilket skulle leda till att konventionen på ett annat sätt än idag kan åberopas i domstolar och hos myndigheter.

Därutöver föreslår Pernilla Leviner att fokus bör ligga på fullgoda beslutsunderlag, snarare än samförstånd med vårdnadshavaren, under det att barnets situation utreds. Vidare föreslår hon att kraven på beslutsunderlagen bör vara lika högt ställda för att ingripa som för att inte ingripa.

De framlagda förslagen bör kombineras med större möjligheter för barn att företrädas av oberoende juridiskt biträde redan under utred-

ningsfasen samt utökade möjligheter att överklaga socialtjänstens bedömningar och beslut till domstol. En sådan starkare formalisering av processen och högre grad av domstolsprövning skulle leda till ökad praxis och därmed bättre vägledning för socialtjänsten.

Sverige och Australien kan sägas likna varandra genom att de har liknande ekonomiska förutsättningar och välfärdsambitioner. Båda länder är anslutna till Barnkonventionen. Därremot skiljer länderna sig åt i flera avseenden. I Sverige beslutar en politiskt tillsatt socialnämnd på förslag av socialtjänsten att ansöka om tvångsvård av barn. Förutsättningarna för tvångsvård prövas sedan av förvaltningsdomstol där politiskt tillsatta nämndemän deltar i prövningen. Australien saknar motsvarande politiska överprövning. I Australien finns dock, till skillnad från i Sverige, särskilda domstolar specialiserade på barnskyddsärenden respektive unga lagöverträdare.

Forskningsprojektet syftar till att undersöka 1) hur lagstiftaren i de båda länderna har resonerat i fråga om barnskyddets reglering och organisering med betoning på frågan om inrättande av specialdomstolar. 2) relationen mellan övergripande principer om mänskliga rättigheter och nationell reglering 3) hur relationen mellan politik och juridik gestaltar sig i de två barnskyddssystemen.

Post doc-projektet kommer att bedrivas under tolv månader vid Monash University i Melbourne och finansieras med 709 000 kronor ur rektors utlysta medel för internationellt forskningssamarbete. Ur samma medel har professor Claes Petersson tilldelats 177 390 kronor och docent Sideek Mohammed Seyad tilldelats 263 080 kronor för forsknings-samarbete i Ryssland respektive Kina.

Ansvarig utgivare: Staffan Westerlund, tel: 08-16 12 82 • fax: 08-15 89 35 • staffan.westerlund@juridicum.su.se
Besöksadress: Universitetsvägen 10 C, Frescati • Postadress: Stockholms universitet, Juridiska institutionen, 106 91 Stockholm
Redaktionsråd: Kent Källström, prefekt; Moa Kindström Dahlin, doktorandrepresentant; Magnus Eriksson, studentrepresentant; Patricia Shaughnessy, lärarrepresentant
Bidrag publiceras i mån av plats.
Produktion: Staffan Westerlund

Foto och text: Staffan Westerlund om ej annat anges
Tryck: Alafaprint AB. Nyhetsbrevet Juridicum utkommer med tre nummer per termin.
Distribution: Nyhetsbrevet distribueras till cirka 500 företag, myndigheter och organisationer. Nyhetsbrevet kan hämtas på plan 3 och 4 i C-huset, Frescati och på Juridicums webbplats: www.juridicum.su.se.
Prenumeration: Kontakta redaktören för en kostnadsfri prenumeration.
Nyhetstips: Tas tacksamt emot av ansvarig utgivare.